

Hiv-tartunnan vaikutus somalialais- ja venäläistaustaisten maahanmuuttajien terveys- ja palvelukokemuksiin

LK Kanerva Rautila, ei sidonnaisuuksia

Ohjaajat: LL Paula Tiittala, LT Pia Kivelä, Dos. Matti Ristola

Taustaa

- Vuodesta 2010 hiv-tartuntoja noin 170 vuodessa, joista noin 90 (53 %) muilla kuin Suomen kansalaisilla
- Vuonna 2013 EU/EEA-alueella 35 % uusista hiv-tartunnoista todettiin maahanmuuttajilla
- Maahanmuuttajuus lisää riskiä myöhäiselle diagnoosille
- Suomessa asuvien hiv-positiivisten maahanmuuttajien terveydestä niukalti tietoa
- THL: Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimus eli Maamu-tutkimus 2010-2012

Tavoitteet

- Onko hiv-negatiivisten ja –positiivisten maahanmuuttajien välillä eroa
 - sosiodemografisissa taustatekijöissä
 - hiv-tietämyksessä
 - syrjintäkokemuksissa
 - koetussa terveydentilassa ja elämänlaadussa
 - terveyspalvelujen käytössä ja palvelukokemuksissa
 - mielenterveydessä?

Aineisto ja menetelmät

- Hiv-negatiiviset tutkittavat (n=526)
 - THL: Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointi (Maamu)-tutkimus 2010-2012
- Hiv-positiiviset tutkittavat (n=25)
 - HUS Auroran sairaalan infektiotautien poliklinikka
- Maamu-tutkimukseen pohjautuva haastattelu

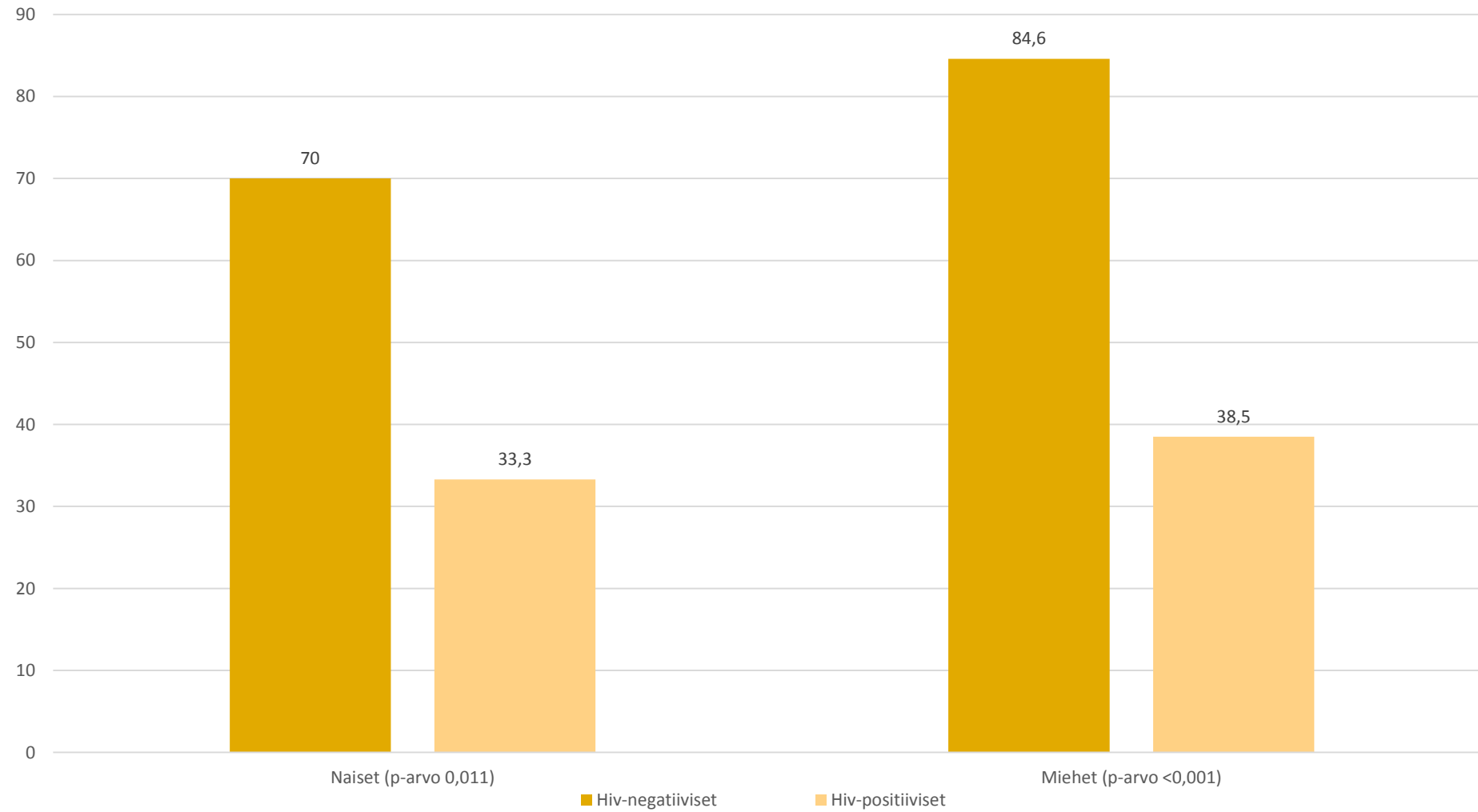
Sosiodemografiset taustatekijät

Taulukko 1. Sosiodemografiset taustatekijät			
	Hiv-negatiiviset	Hiv-positiiviset	Ero ryhmien välillä (p-arvo)
Sukupuoli ¹ ; % (n)			0,079
Nainen	65,2 (343)	48,0 (12)	
Mies	34,8 (183)	52,0 (13)	
Ikä ² ; % (n)			0,111
18–29	27,9 (147)	12,5 (3)	
30–44	38,6 (203)	58,3 (14)	
45–64	33,5 (176)	29,2 (7)	
Ikä; keskiarvo	38,36	41,20	0,252
Ryhmä; % (n)			0,003
Venäläinen	54,4 (286)	84,0 (21)	
Somali	45,6 (240)	16,0 (4)	
Pakolainen tai turvapaikanhakija ³ ; % (n)	28,9 (129)	16,7 (4)	0,248
Suomeen muuttoikä; keskiarvo	25,25	28,20	0,273
Suomessa oloaika; % (n)			0,307
Alle 6 vuotta	21,1 (106)	28,0 (7)	
6-14 vuotta	39,2 (197)	24,0 (6)	
Yli 14 vuotta	39,8 (200)	48,0 (12)	
Suomen kansalaisuus; % (n)	42,8 (216)	52,0 (13)	0,363
Lukion käyneet; % (n)	57,7 (290)	73,9 (17)	0,122
Ansiotyössä; % (n)	39,4 (197)	57,1 (12)	0,104
Kotitalouden tulot enintään 850e/kk; % (n)	23,4 (97)	36,0 (9)	0,152
Koettu toimeentulovaikeus; % (n)	30,4 (147)	28,0 (7)	0,796
¹ Aineistossa yksi transnainen			
² Aineistossa yksi yli 64-vuotias			
³ Aineistossa yksi turvapaikkahakemuksensa päätöstä odottava sekä yksi kielteisestä päätöksestä valittanut			

Koettu terveydentila ja elämänlaatu

Taulukko 2. Koettu terveydentila ja elämänlaatu; % (n)			
	Hiv-negatiiviset	Hiv-positiiviset	Ero ryhmien välillä (p-arvo)
Koettu elämänlaatu hyvä	88,3 (399)	75,0 (18)	0,054
Koettu terveys hyvä tai melko hyvä	73,4 (370)	64,0 (16)	0,301
Tyytyväinen omaan terveyteensä	75,2 (340)	36,0 (9)	<0,001
Tyytyväinen selviytymiseensä päivittäisistä toimista	88,1 (398)	64,0 (16)	0,001
Kokee elämän merkitykselliseksi	78,8 (356)	76,0 (19)	0,743

Terveyteensä tyytyväisten osuus sukupuolittain (%)

Taulukko 4. Terveyteensä tyytyväisten osuus ja siihen vaikuttavat tekijät

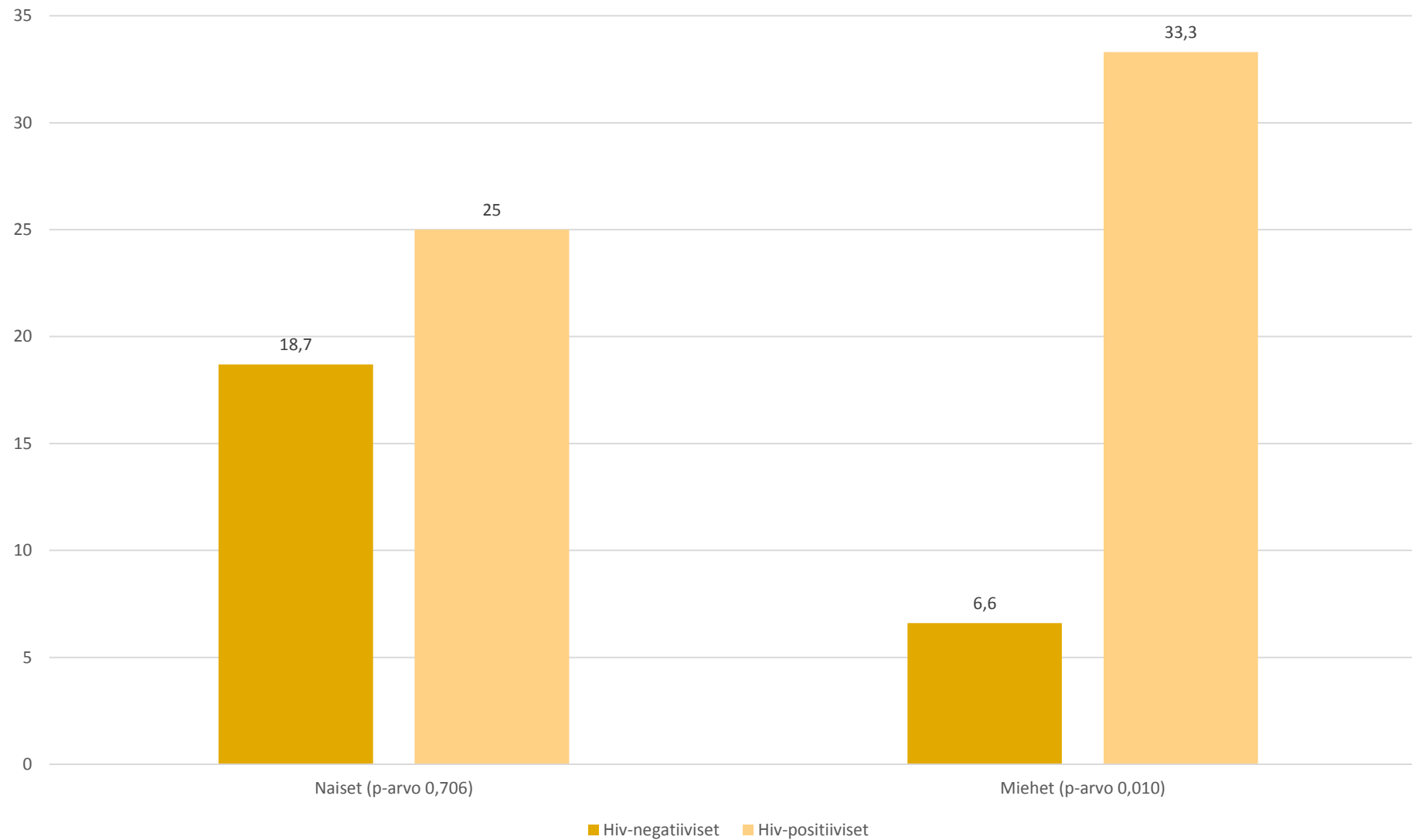
Muuttuja	Tyytyväinen terveyteensä; % (n)	Univariaatti p-arvo	Multivariaatti p-arvo	Vetosuhde (luottamusväli)
Sukupuoli		0,003	0,131	
Nainen	68,5 (207)			1
Mies	81,1 (142)			1,533 (0,876–2,684)
Ikä		<0,001	<0,001	
18–29	90,8 (118)			5,398 (2,472–11,788)
30–44	76,8 (139)			1,860 (1,063–3,256)
45–64	55,2 (91)			1
Ryhmä		<0,001	<0,001	
Venäläinen	60,6 (177)			0,153 (0,071–0,332)
Somali	93,0 (172)			1
Suomessa oloaika		0,203	0,779	
Alle 6 vuotta	79,4 (81)			1,285 (0,639–2,581)
6-14 vuotta	73,1 (136)			1,090 (0,620–1,916)
Yli 14 vuotta	69,7 (131)			1
Koulutus		0,001	0,453	
Lukio	67,6 (196)			1
Muut	81,6 (151)			0,783 (0,414–1,482)
Työllistyminen		0,132	0,973	
Ansiotyössä	69,3 (133)			1
Muut	75,5 (210)			0,991 (0,575–1,707)
Hiv-status		<0,001	0,002	
Negatiivinen	75,2 (340)			5,806 (1,735–19,434)
Positiivinen	36,0 (9)			1
Masennus- ja ahdistusoireita		<0,001	<0,001	
Kyllä	32,9 (25)			1
Ei	81,2 (324)			6,616 (3,479–12,584)

Terveyspalvelujen käyttö ja palvelukokemukset

Taulukko 6. Terveyspalvelujen käyttö ja tarve sekä psyykkinen oireilu; % (n)			
	Hiv-negatiiviset	Hiv-positiiviset	Ero ryhmien välillä (p-arvo)
Toistuvan lääkärinhoidon tarve	40,2 (130)	70,8 (17)	0,003
Tyydyttymätön lääkärinhoidon tarve	64,1 (82)	18,2 (4)	<0,001
Mielenterveyspalvelujen käyttö (12kk)	3,6 (18)	16,0 (4)	0,016
Mielenterveyspalvelujen tarve	6,5 (29)	20,0 (4)	0,044
Tyydyttymätön mielenterveyspalvelujen tarve	4,9 (22)	15,0 (3)	0,084
Vakavat masennus- ja ahdistusoireet (7vrk)	14,5 (76)	29,2 (7)	0,050

Taulukko 7. Tyytyväisyys viimeisimpään lääkärikäyntiin; % (n)			
	Hiv-negatiiviset	Hiv-positiiviset	Ero ryhmien välillä (p-arvo)
Päysin hoitoon riittävän nopeasti	68,4 (201)	84,0 (21)	0,117
Sain riittävästi tietoa terveydentilastani	57,8 (170)	96,0 (24)	<0,001
Minua kuunneltiin ja minua kohtaan osoitettiin kiinnostusta	66,0 (194)	96,0 (24)	0,001
Pystyin vaikuttamaan hoitoani koskeviin päätöksiin	57,2 (163)	72,0 (18)	0,204
Saamastani hoidosta oli minulle apua	56,9 (164)	84,0 (21)	0,010

Vakavia masennus- ja ahdistusoireita sukupuolittain (%)

Johtopäätökset

- Hiv-infektio ei ole merkittävä heikentävä tekijä hiv-positiivisten maahanmuuttajien elämänlaadussa
- Hiv-positiivisilla maahanmuuttajilla tarvetta mielenterveyspalveluille sekä suurentunut todennäköisyys masennus- ja ahdistusoireisiin
- Mitkä tekijät lisäävät hiv-positiivisten maahanmuuttajien riskiä sairastua mielenterveysongelmiin? Miten niitä voitaisiin ehkäistä? Miten mielenterveyspalveluja voitaisiin kehittää?